

História obce Jelenec - Ukážka riešenia

Code: 1918217

Lenka Tábiová

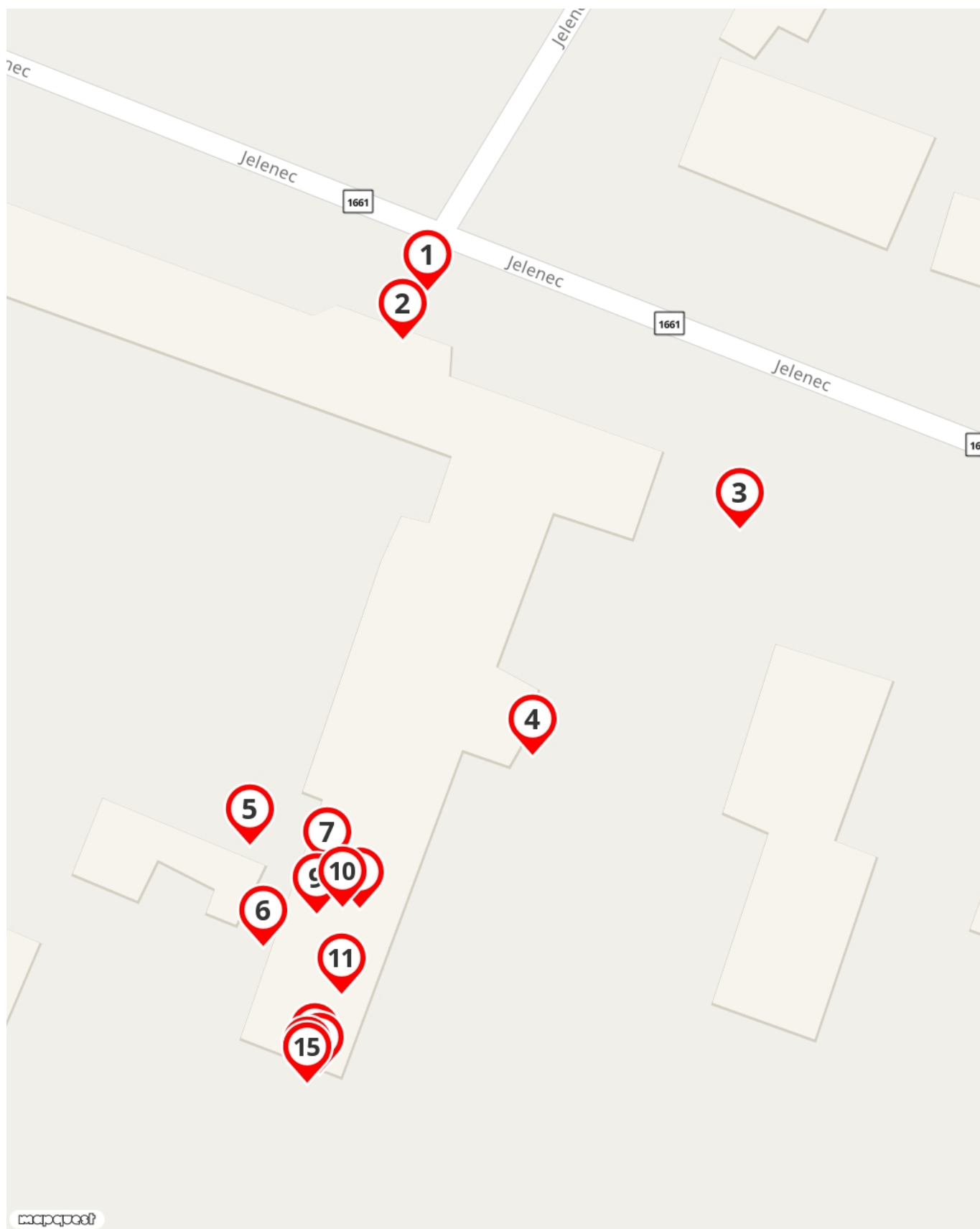
19.03.24

Informácie o tejto trase

Počet úloh:	15
Očakávaná dĺžka trvania:	~ 03 h 00 min
Dĺžka:	~ 0.2 km
Odporúčané pre ročník:	7
Odporúčané pomôcky:	•
Označenia, Tagy:	

Dejepisná prechádzka po histórii obce Jelenec, ktorú pretkávali osudy šľachticov z rodu Forgách. Pozostáva z rôznych úloh, ktoré môžete vyriešiť pozorným čítaním textu alebo s pomocou informácií získaných priamo na mieste. Po každej úlohe si dajte "Zobraziť riešenie", dozviete sa ešte mnoho ďalších informácií a zaujímavostí, ktoré dotvárajú celú mozaiku histórie tohto miesta. Prechádzka je spojená s návštevou Múzea rodu Forgách, o ktorého otváracích hodinách sa informujte vopred na stránke obce Jelenec. Prajeme príjemnú a obohacujúcu prechádzku :)

1. Úloha: Kaštieľ rodu Forgách

Úloha

Zvyšok kedysi rozľahlého komplexu kaštieľa s parkom dnes tvorí súčasť novodobej cestnej zástavby východnej časti obce. Výstavba kaštieľa, v dobových prameňoch nazývaného ako curia, sa spája s Pavlom IV. Forgáčom, ktorý po roku 1711 záložne získal Forgáčovcom dočasne odňaté hradné panstvo a v roku 1718 ho nadobudol do dedičného vlastníctva. Väčšina autorov historicko-miestopisnej a pamiatkovej literatúry kladie výstavbu kúrie do roku 1722. Pôvodne sa objekt nachádzal na východnom okraji zástavby niekdajšieho mestečka. Takto ho zachytáva aj rukopisná mapa 1. vojenského mapovania z rokov 1782-1784, na ktorej je zachytený tesne vedľa cesty v rámci rozsiahleho parku situovaného južne od komunikácie.

V ktorom storočí bol postavený kaštieľ v obci Jelenec (Gýmeš)?

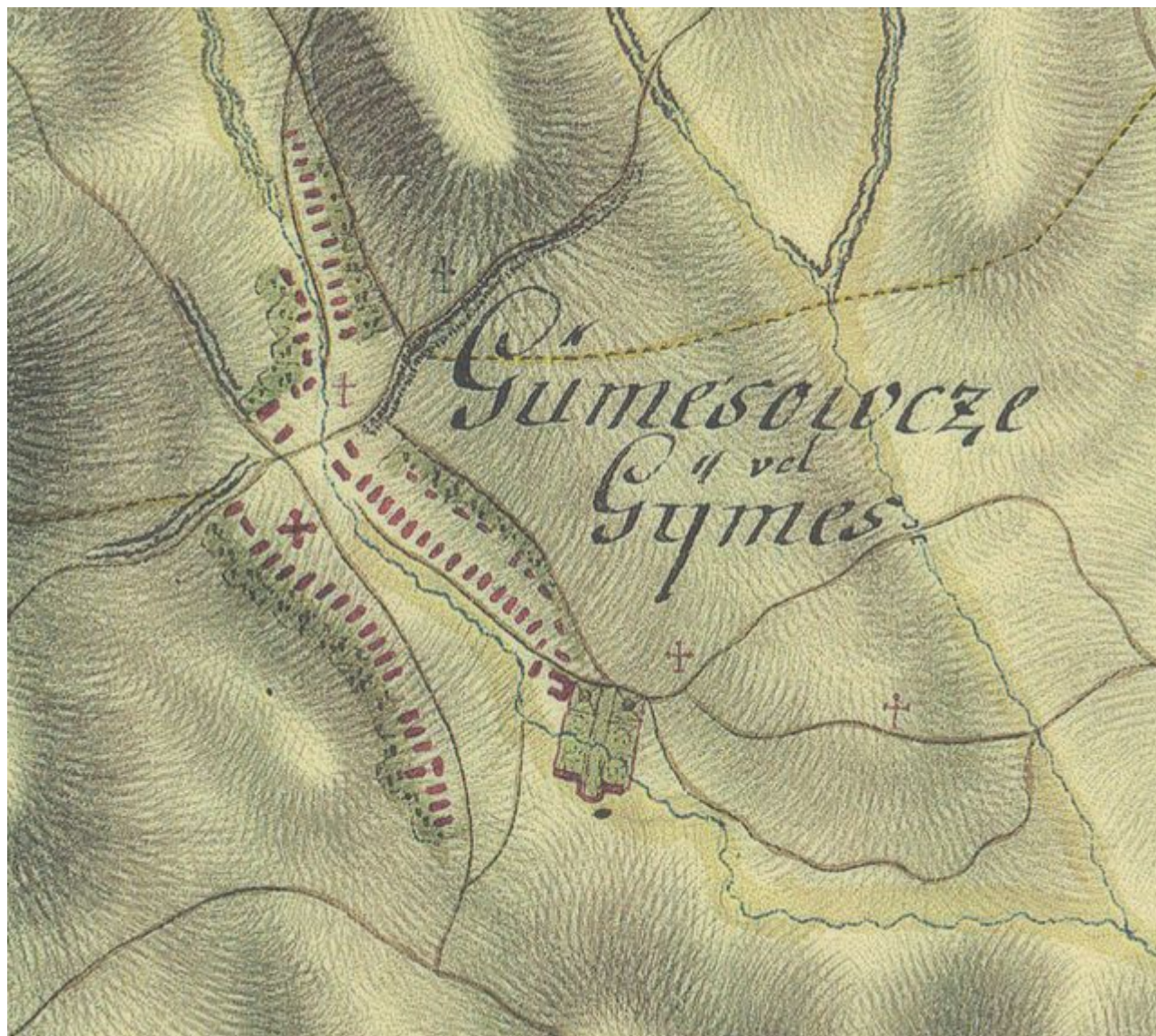
- A) ☐ 16. storočie
- B) ☐ 17. storočie
- C) ☐ 18. storočie

Odpoveď:

- ☐ 16. storočie
- ☐ 17. storočie
- ☒ 18. storočie

Ukážka riešenia:

Jelenec na mape prvého vojenského mapovania z rokov 1782-1784.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goetheho Univerzita Frankfurt

2. Úloha: Vstup do kaštieľa

Úloha

Keďže dnešná podoba stavebného komplexu je výsledkom viacerých prestavieb, jeho pôvodnú podobu nám prezrádzajú len dobové plány z 18. storočia, uchovávané v Maďarskom krajinskom archíve v Budapešti. Podľa nich bola kúria navrhnutá ako jednokrídlová dvojpodlažná stavba s asymetricky situovaným prejazdom, dnes sa nachádzajúcim približne v strede severného krídla. Na prejazd bolo napojené dvojramenné schodisko vedúce na poschodie. Jednotlivé miestnosti oboch podlaží boli sprístupnené priebežnými chodbami, pričom v úrovni prízemí sa chodba otvárala smerom von vo forme arkádovej lodžie. Pri bráne s červenou a bielou farebnosťou stála socha sv. Anjela a oproti nej ďalší anjeli znázorňujúci výjav z knihy Exodus.

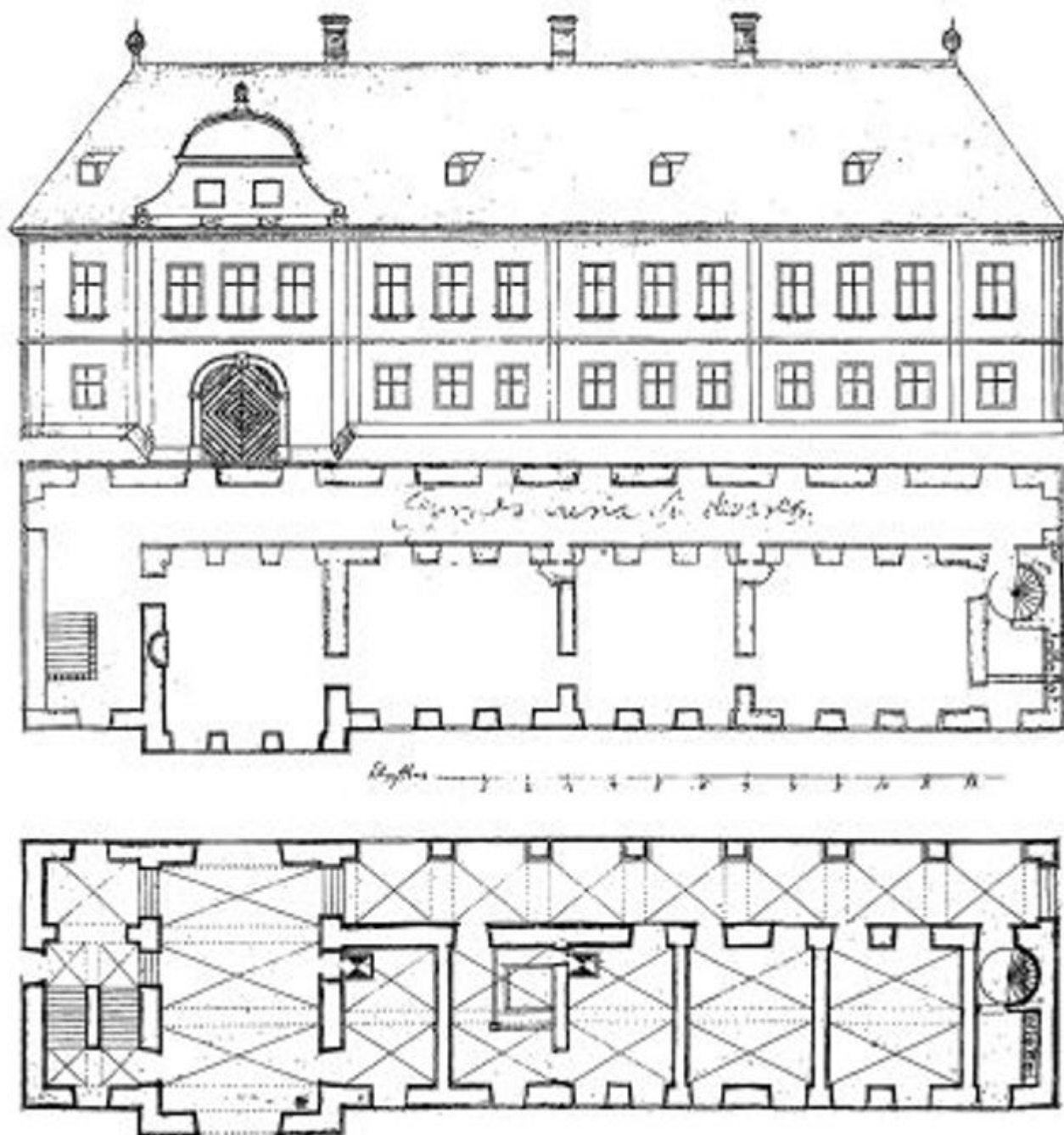
Odhadnite, aký široký je prejazd (v metroch)?

Odpoveď:

Ukážka riešenia:

Prejazd tvoril prechod do nádvorí kaštieľa. Meria približne 3,2 metra. Vstupný rizalit je dodnes členený pilastrami a zakončený segmentovým štítom zdobeným kartušou s rodovými erbami. Na obrázku je pôvodný plán kaštieľa z 18. storočia so vstupom cez prejazd (zdroj: FEHÉR, Alexander et al. Jelenec. Monografia. Jelenec, 2003.).

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

3. Úloha: Park

Úloha

Plocha parku rozprestierajúceho sa východne a najmä južne od stavby mala obdĺžnikový pôdorys s rozmermi cca 380 x 650 m. Severnejšia menšia časť areálu s kúriou, záhradou a sedom bola od južnej časti s anglickým parkom oddelená vodným kanálom. Jednotlivé chodníky napojené na vstupný rizalit východného krídla vytvárali samostatné okruhy a v mieste kanála prechádzali cez tri mosty. V roku 1938, kedy došlo k výstavbe železničnej trate a plocha parku bola predelená na dve polovice. V roku 1946 bola južná časť parku rozparcelovaná pre výstavbu rodinných domov.

Oproti vjazdu do areálu kaštieľa ste si mohli všimnúť mohutný chránený strom, zvyšok pôvodného parku kaštieľa. O aký strom ide?

- A) ☐ dub
- B) ☐ buk
- C) ☐ lipa
- D) ☐ orech

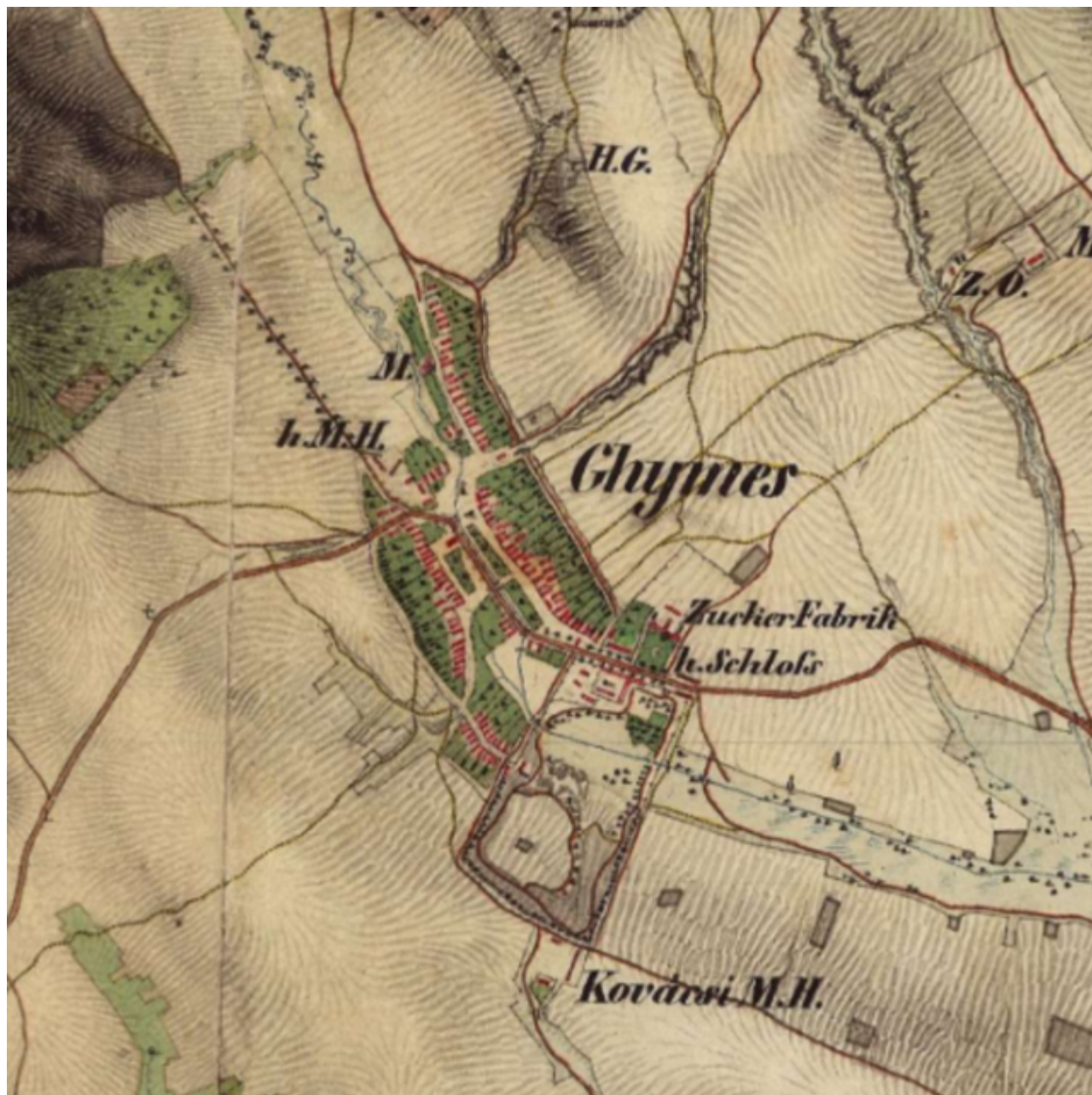
Odpoveď:

- ☐ dub
- ☐ buk
- ☒ lipa
- ☐ orech

Ukážka riešenia:

Podrobná mapa z roku 1854 (druhé vojenské mapovanie) verne zobrazuje členenie anglického parku, v ktorom chodníky striedavo prechádzali tienistým vysokým porastom a preslnenými plochami pri okrajoch lúk. Severne od kúrie, na druhej strane hlavnej cesty, boli situované ďalšie panské a hospodárske budovy. Súčasťou tohto komplexu bola aj Lipa veľkolistá, v súčasnosti sa nachádzajúca oproti vjazdu do kaštieľa cez cestu.

V tejto chvíli sa nachádzate pri východnom výbežku severného krídla kaštieľa, ktoré slúžilo od 18. storočia ako kaplnka.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goetheho Univerzita Frankfurt

4. Úloha: Vedľajší vstup

Úloha

Počas mladších prestavieb objektu v 18. storočí bolo východné krídlo doplnené o stredný rizalit s terasou orientovanou do parku. V strede štítu rizalitu bola situovaná polfigúra madony a po jej stranách plastické reliéfy hradov Sklabiňa a Gýmeš. Pod reliéfmi situovaná kartuša nesie nápis: STA VIRGO CONSTANS NEC TEMERATO FIDEM (Svätá Panna nedaj znesvätiť vieru!)

Východné, do parku situované krídlo malo dvojtraktovú dispozíciu a jeho jednotlivé miestnosti boli sprístupnené z priebežnej chodby. Do tohto obdobia sa radia aj kamenné okenné šambrány so šedomodrým náterom. Isté obdobie prvej polovice 19. storočia mal kaštieľ tri krídla situované v tvare písmena U s vnútorným nádvorím.

Všimli ste si, koľko krídel má kaštieľ dnes?

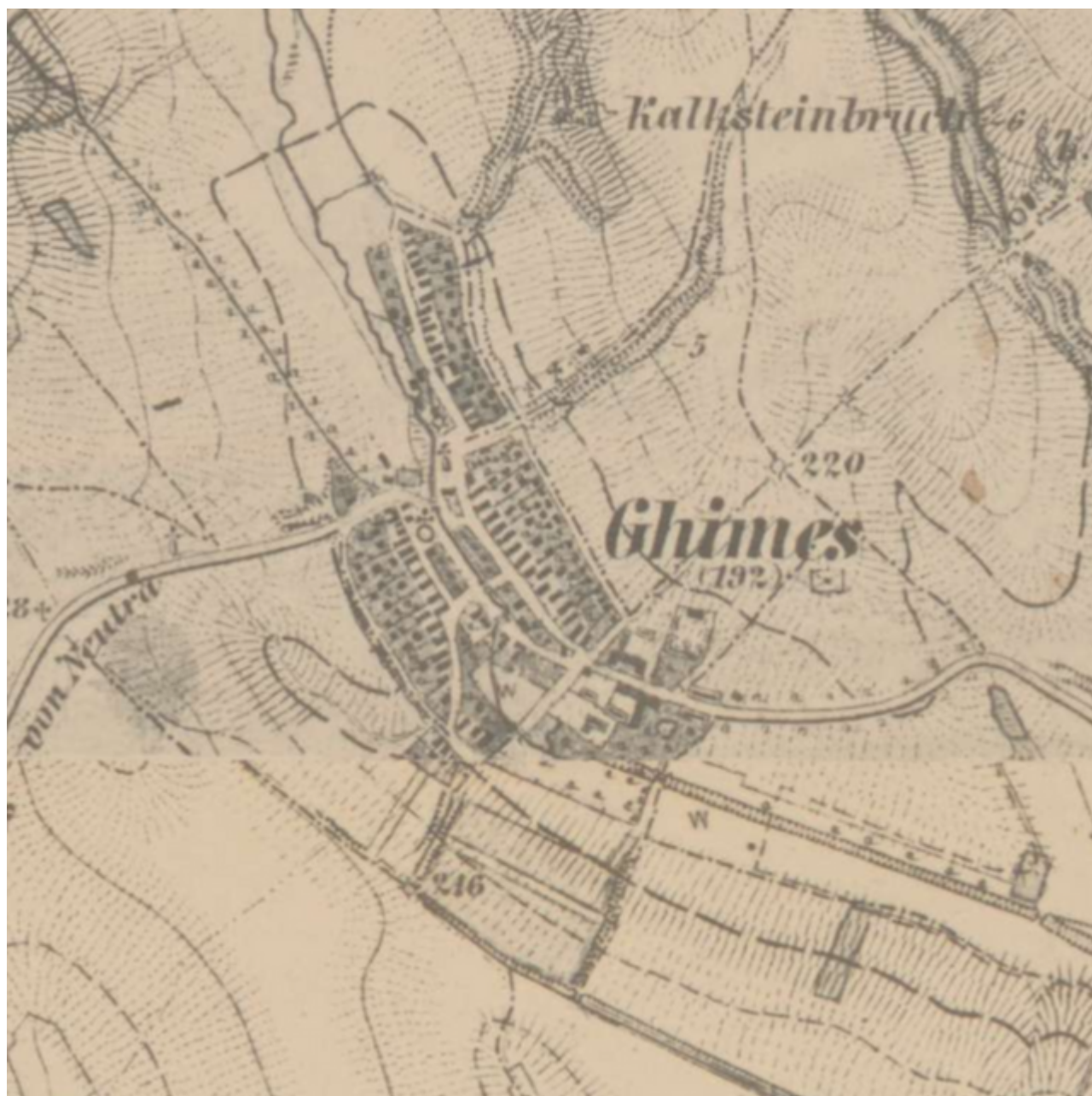
Odpoveď:

2

Ukážka riešenia:

Na mapách 3. vojenského mapovania (1869-1887) pozostáva kaštieľ iba z dvoch krídel a južné krídlo je už iba čiastočne zachované. Zakreslená je totiž len jeho západnejšia polovica, pričom jeho zvyšok v napojení na východné krídlo už vykreslený nie je. Južné krídlo sa do dnešných čias nezachovalo.

Všimnite si rozsah parku na mape.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goetheho Univerzita Frankfurt

5. Úloha: Nádvorie kaštieľa

Úloha

V pláne kaštieľa z 18. storočia boli jednotlivé miestnosti oboch podlaží sprístupnené priebežnými chodbami, pričom na prízemí sa chodba otvárala smerom do arkádovej lodžie. Prízemné miestnosti mali krížové klenby a vo vybavení kúrie nechýbali ani toalety na oboch podlažiach. Na základe prieskumu dodnes zachovaných častí kaštieľa z r. 1982, patria k najstarším častiam stavebného komplexu obe stojace krídla. Pri vjazde do nádvorja sa nachádzal sypanec (sklad obilia) a ďalšie priestory určené pre služobníctvo a iné hospodárske funkcie.

Na sklonku 19. storočia stavba bola zariadená barokovým nábytkom, nachádzala sa tu knižnica aj obrazáreň. Steny jednotlivých salónov boli ovešané loveckými trofejami.

Čo sa v súčasnosti nachádza vo východnom krídle kaštieľa?

- A) ☐ Pohostinnstvo
- B) ☐ Múzeum rodu Forgách
- C) ☐ Knižnica
- D) ☐ Etnografická zbierka

Odpoveď:

- ☐ Pohostinnstvo
- ☒ Múzeum rodu Forgách
- ☐ Knižnica
- ☒ Etnografická zbierka

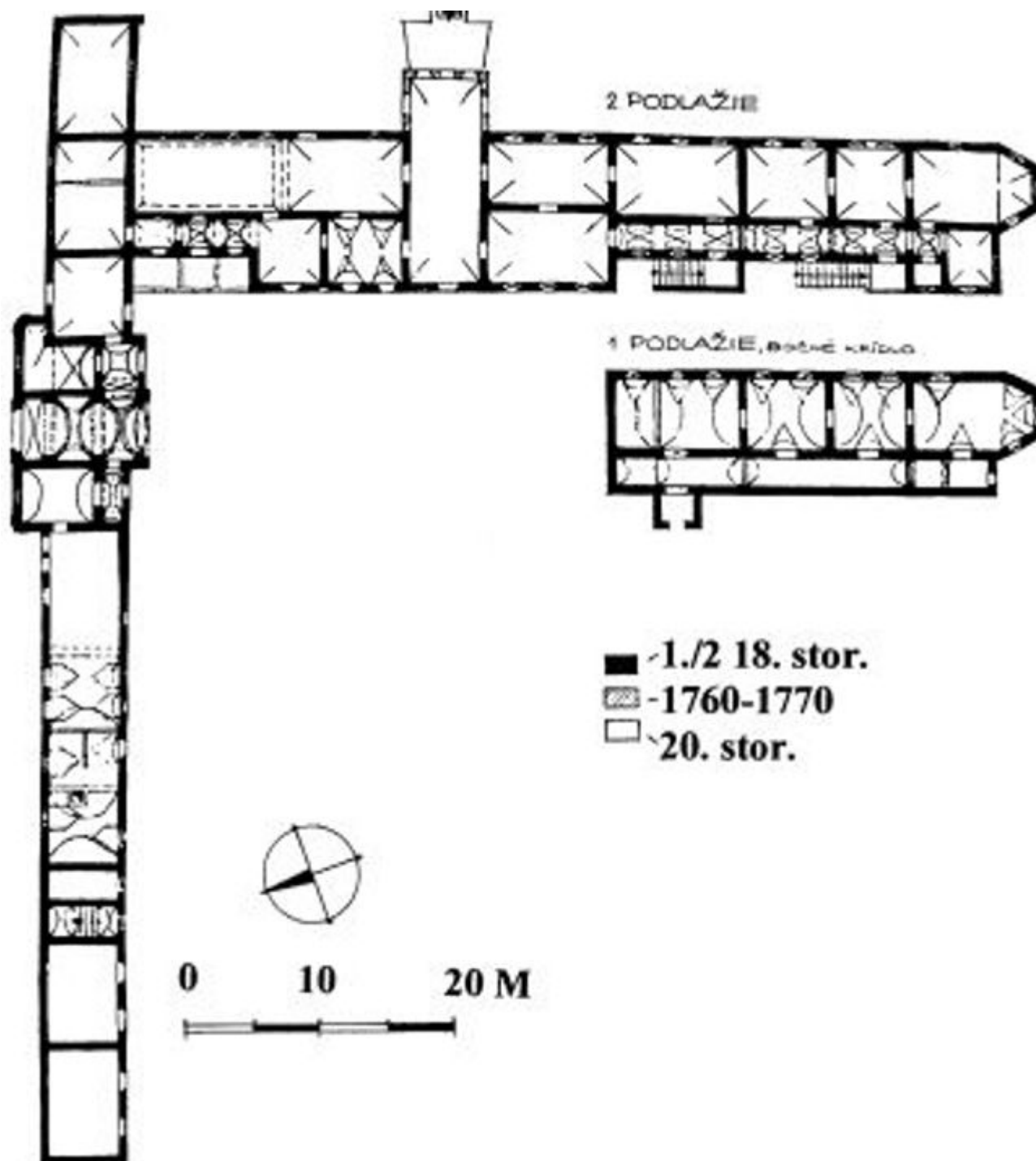
Ukážka riešenia:

K výraznejším škodám v parku i samotnom kaštieli došlo po zoštátnení majetku Forgáčovcov, ktorým patrilo panstvo spolu s kaštieľom do roku 1945. Umelecké predmety, ktoré ešte po vojne zostali v kaštieli boli prevezené do galérií, zvyšok sa rozkradol. Do roku 1960 sa tu nachádzala škola, potom sklad obilia, neskôr klub dôchodcov. Pre pokročilé poškodenie budovy prebehla v rokoch 1962-1964 generálna oprava strechy a fasád. V r. 1982 bol zapísaný do zoznamu kultúrnych pamiatok.

Tip: Po vstupe do múzea si na chodbe po ľavej strane všimnite fotografie kaštieľa v stave pred rekonštrukciou.

Autor: Lenka Tábiová

Zdroj obrázku: FEHÉR, Alexander et al. Jelenec. Monografia. Jelenec, 2003.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

6. Úloha: Múzeum rodu Forgách

Úloha

Územie obce bolo osídlené už v období badenskej kultúry neskorej doby kamennej (asi 3400–3100 pred n. l.). Prvá písomná zmienka o obci Jelenec, ktorá sa do roku 1948 nazývala Gýmeš, pochádza z druhej Zoborskej listiny z roku 1113 zo súpisu majetkov zoborského benediktínskeho kláštora. Gýmeš patril pôvodne k majetku Nitrianskeho kráľovského hradu. Ondrej, zakladateľ rodu Forgách, potom, ako postavil niekedy medzi rokmi 1242–1253 hrad Gýmeš na vrchu Dúň, získal do vlastníctva aj územie dnešnej obce ako dar od uhorského kráľa Bela IV. za oddanosť v boji proti Osmanom. Forgáchovci boli s niekoľkými prestávkami majiteľmi panstva až do zoštátnenia v roku 1945. Z obce však odišli už v roku 1919. Múzeum bolo v kaštieli Forgáchovcov zriadené v r. 2009.

Od ktorého roku používa obec názov Jelenec?

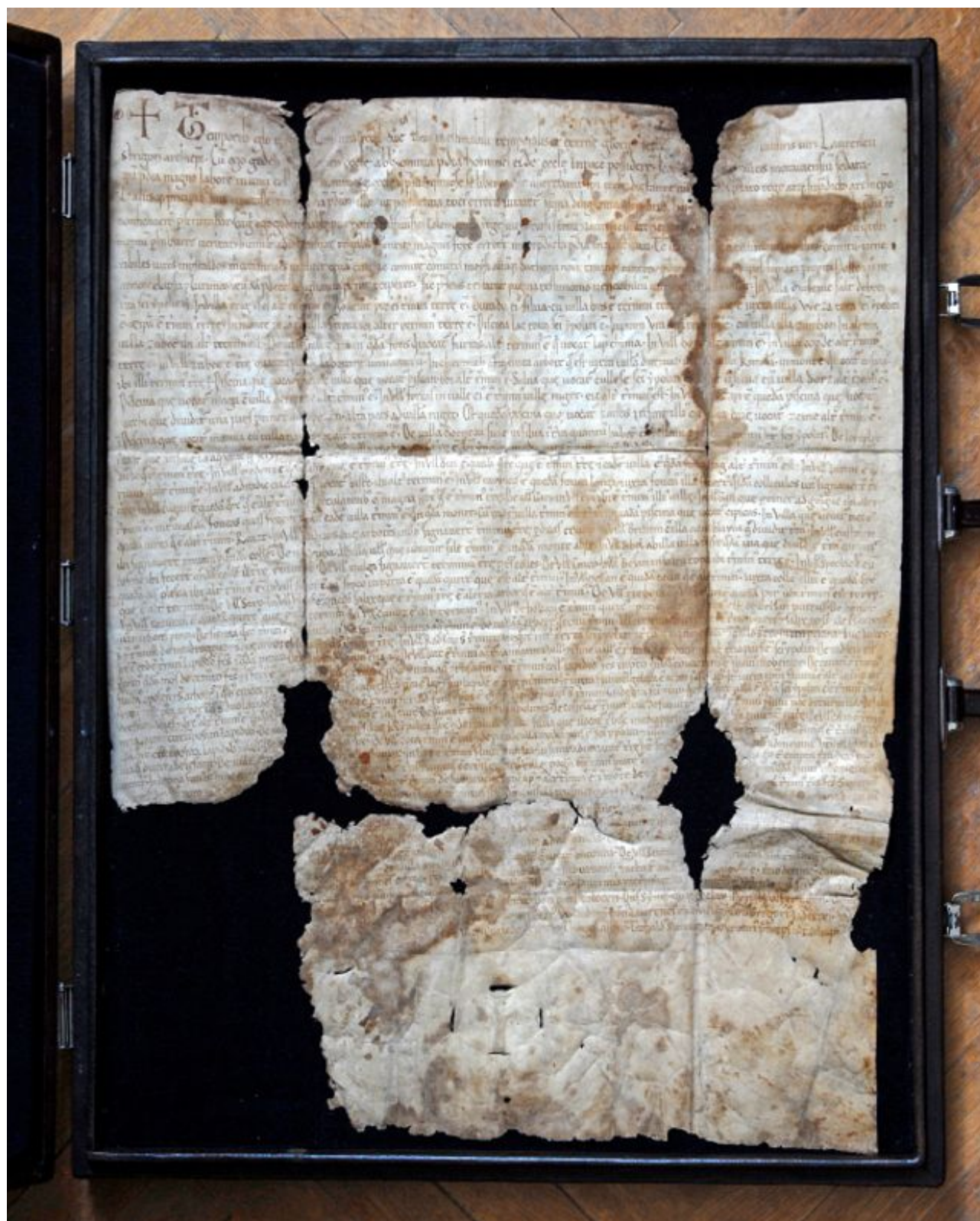
Odpoveď:

1948

Ukážka riešenia:

Obec sa v písomných prameňoch spomína pod rôznymi názvami: v roku 1113 v Zoborskej listine ako Gimes (na obrázku), v roku 1232 Guymes, v roku 1253 Gymus, v roku 1356 Gyemes, v roku 1531 Gymes, v roku 1773 Ghymes, v roku 1920 Dýmeš a od roku 1948 Jelenec.

Zdroj obrázku: <https://www.nitra.eu/11649/zoborske-listiny-z-rokov-1111-a-1113>

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Autor: Lenka Tábiová

Nápoved' 3

7. Úloha: 1. expozícia - etnografická

Úloha

Expozícia je tvorená artefaktmi z obce Gýmeš najmä z prvej polovice 20. storočia darovaných obyvateľmi obce. Zachytáva život obyvateľov obce, zariadenie ich príbytkov, odevy, náradie, osobné predmety aj fotografie.

V expozícii sa nachádza aj vzácna fotografia istej budovy. O akú budovu ide?

- A) ☐ Kaštieľ v obci Beladice
- B) ☐ Kaštieľ v obci Neverice
- C) ☐ Kaštieľ v obci Jelenec

Odpoveď:

- ☐ Kaštieľ v obci Beladice
- ☐ Kaštieľ v obci Neverice
- ☒ Kaštieľ v obci Jelenec

Ukážka riešenia:

Ide o vzácnu fotografiu zachytávajúcu originálnu orientáciu kaštieľa s hlavným vchodom smerom k trávnatým plochám parku, kde dnes stojí zdravotné stredisko. Prejazd zo súčasnej hlavnej cesty nebol hlavným, ale bočným vchodom.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goeteho Univerzita Frankfurt

8. Úloha: 2. expozícia - rod Forgách

Úloha

Nájdite medzi obrazmi zakladateľa rodu Forgách.
Čím sa preslávil?

- A) ☐ bitkou pri rieke Slaná v r. 1421
- B) ☐ záchranou kráľa Ondreja II. v bitke pri rieke Slaná
- C) ☐ darovaním koňa kráľovi Belovi IV. v bitke pri rieke Slaná

Odpoveď:

- ☐ bitkou pri rieke Slaná v r. 1421
- ☐ záchranou kráľa Ondreja II. v bitke pri rieke Slaná
- ☒ darovaním koňa kráľovi Belovi IV. v bitke pri rieke Slaná

Ukážka riešenia:

Ondrej (Andrej) pochádzal zo starého rodu Hunt-Poznanovcov, ktorých korene pravdepodobne siahali až do obdobia Veľkej Moravy. Samotný Ondrej (Andrej) sa považuje síce za zakladateľa rodu gýmešských Forgáchovcov, avšak prímeno Forgách prvýkrát použil až Mikuláš Forgách v roku 1333. Podľa písomného prameňa po bitke pri Slanej kráľa Bela IV. prenasledovali Tatári, tak mu Ondrej prepožičal svojho rýchleho koňa, aby mohol kráľ utiecť. Obeťou Tatárov sa však stal Ondrejov brat, Tomáš, ktorý zostal taktiež zostal bez koňa a Tatári ho usmrtili.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

9. Úloha: 2. expozícia - hrad Gýmeš

Úloha

Prezrite si maketu podoby hradu v 18. storočí a informačnú tabuľu. Ktorá osobnosť z rodu Forgách sa zaslúžila o rozsiahlu prestavbu hradu?

- A) ☐ Šimon Forgách
- B) ☐ Pavol IV. Forgách
- C) ☐ Adam I. Forgách

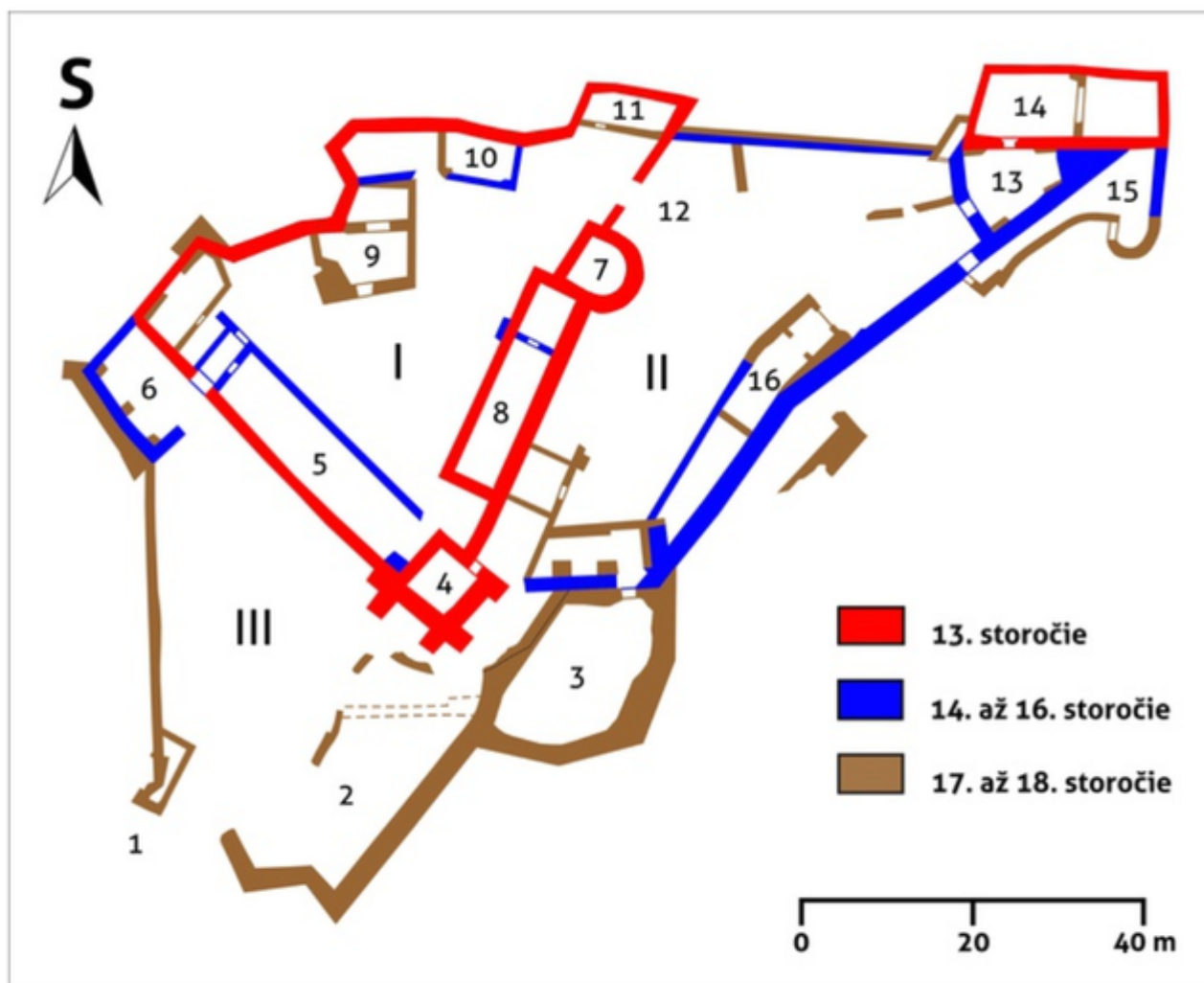
Odpoveď:

- ☐ Šimon Forgách
- ☒ Pavol IV. Forgách
- ☐ Adam I. Forgách

Ukážka riešenia:

Pavol IV. ženatý s Emerenciou Révayovou v roku 1703 ovdovel a okolo roku 1710 sa rozhodol oddať kňazskému povolaniu. V roku 1712 bol vysvätený za kňaza a neskôr sa stal titulárnym rosoňským biskupom. Pre svoje zásluhy získal tiež titul kráľovského radcu a v roku 1723 bol dokonca menovaný za ostrihomského kanonika. O priebehu a rozsahu Pavlovej rekonštrukcie Gýmešského hradu podávalo informáciu vyše 20 pamätných nápisov situovaných počas obnovy v jednotlivých hradných objektoch. Ďalšie podrobnosti nám prinášajú zachované archívne pramene uložené v rodovom archíve. Z nich vyplýva, že celková obnova bola započatá už v roku 1713. Zamerala sa v prvom rade na vybudovanie posvätného hradného územia, tzv. hradnej tercie („Arx Tertia“), ktorej patrónom, ako aj patrónom celého hradu sa stal sv. Ignác z Loyoly, zakladateľ jezuitskej rehole.

Zdroj obrázku: <https://www.kostolianskychodnik.sk/prochazet/hrad-gymes>

Hrad Gýmeš, schematický pôdorys a stavebný vývoj viditeľných častí hradu; I. červená: horný hrad s hradom župana Tomáša; II. modrá: východné predhradie a stavebné úpravy v 14.–15. storočí; III. hnedá: južné predhradie a stavebné úpravy v 16.–18. storočí; Hlavné objekty hradu: 1. vstup do hradu; 2. bastion; 3. delová bašta; 4. hranolová obytná veža; 5. juhozápadný palác; 6. vežový palác; 7. polvalcová obytná veža; 8. východný palác; 9, 10, 11. hospodárske budovy; 12. pôvodný vstup do horného hradu v 13. storočí; 13. Kostol sv. Ignáca; 14. hradný palác župana Tomáša; 15. priechodný parkan s bránovou baštou; 16. juhovýchodný palác /Kreslil R. Lukáč podľa BÓNA 2011

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

10. Úloha: 2. expozícia - slávni Forgáchovci

Úloha

František IV. Forgách z haličskej vetvy Forgáchovcov urobil závratnú cirkevnú kariéru. Zaslúžil sa o posilnenie protireformácie v Uhorsku keď do Uhorska opätovne povolal jezuitov, ktorým v roku 1615 daroval v Trnave budovu bývalého dominikánskeho kláštora pre zriadenie kolégia. Medzi jeho najbližších spolupracovníkov sa dostal aj Peter Pázmaň.

Akú najvyššiu cirkevnú hodnosť získal?

- A) ☐ ostrihomský arcibiskup
- B) ☐ nitriansky biskup
- C) ☐ kardinál Svätej rímskej cirkvi v Trnave

Odpoveď:

- ☐ ostrihomský arcibiskup
- ☐ nitriansky biskup
- ☒ kardinál Svätej rímskej cirkvi v Trnave

Ukážka riešenia:

S Františkom IV. Forgáchom sa spája legendárny obraz Panny Márie Trnavskej, ktorý dal namaľovať podľa predlohy nachádzajúcej sa v kostole sv. Alexeja a Bonifáca v Ríme. Obraz je spájaný s tromi zázrakmi - pred porážkou od Turkov pri Štúrove v r. 1663 potil krvou, v roku 1708 slzil a v roku 1710 po procesii za záchranu mesta zázračne ustal vyčínajúci mor. Od roku 1944 sa každý rok koná novéna - deviatnik k Panne Márii Trnavskej a to od 13. do 21. novembra. Prichádza mnoho pútnikov nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Obraz sa nachádza v Dóme sv. Mikuláša v Trnave (na obrázku).

Zdroj obrázku: <https://slovakia.travel/trnavska-novena>

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goetheho Univerzita Frankfurt

11. Úloha: 3. expozícia - slávni Forgáchovci

Úloha

Prezrite si galériu ďalších predstaviteľov rodu Forgách, významných vojenských veliteľov. Ktorý z nich sa preslávil v bitke neďaleko obce Jelenec?

- A) ☐ František IX. Forgách
- B) ☐ Ignác Forgách
- C) ☐ Adam I. Forgách
- D) ☐ Alexander I. Forgách

Odpoveď:

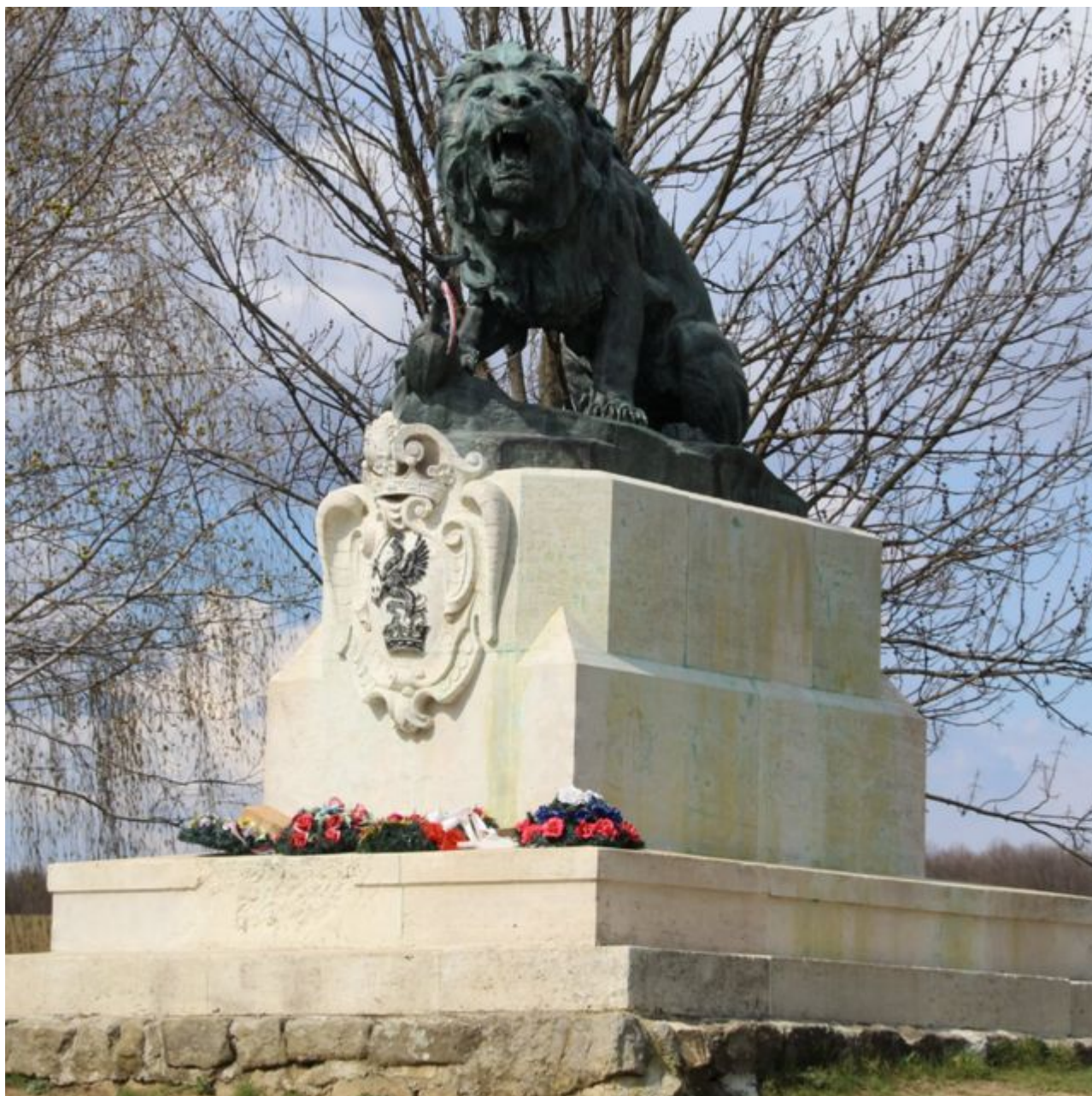
- ☐ František IX. Forgách
- ☐ Ignác Forgách
- ☒ Adam I. Forgách
- ☐ Alexander I. Forgách

Ukážka riešenia:

V obci Veľké Vozokany (okr. Zlaté Moravce) sa nachádza jediný veľký pamätník na boje s Turkami na našom území. Bitky pri Vozokanoch sa zúčastnil aj Adam I. Forgách.

Koncom augusta 1652 vyslali Turci na Ponitrie veľkú lúpežnú výpravu. Spolu 4 000 osmanských vojakov rabovalo zožaté oblie a unášalo ľudí do otroctva (pokles obyvateľstva potvrdzujú aj jelenecké demografické záznamy). Gróf Adam Forgách, hradný kapitán z Nových Zámkov, správne odhadol, kadiaľ sa budú vracieť. Zhromaždil 1 300 uhorských vojakov a pri Veľkých Vozokanoch im prehradil cestu. V bitke padlo cca 800 Turkov, na uhorskej strane bolo iba 48 mŕtvych. Podarilo sa oslobodiť aj zajatcov. Padli však štyria predstavitelia šľachtickej rodiny Eszterházy, ktorým bol postavený v obci pomník (na obrázku).

Zdroj obrázku: <https://ma7.sk/kavezo/a-vezekenyi-csata-emlekmuve>

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goetheho Univerzita Frankfurt

12. Úloha: 4. expozícia - slávni Forgáchovci

Úloha

Jeden z Forgáchovcov sa zúčastnil aj tejto slávnej udalosti - korunovácie rakúskeho cisára Františka Jozefa a Alžbety "Sissi" v Budíne v roku 1867. V procesii niesol apoštolský cyrilo-metodský kríž. Do akého rytierskeho rádu patrila?

Tip: spoznáte to aj podľa znaku rádu, s ktorým je namaľovaný.

- A) ☐ Jezuitského rádu
- B) ☐ Maltézskeho rádu
- C) ☐ Rádu templárov
- D) ☐ Rád nemeckých rytierov

Odpoveď:

- ☐ Jezuitského rádu
- ☒ Maltézskeho rádu
- ☐ Rádu templárov
- ☐ Rád nemeckých rytierov

Ukážka riešenia:

Maltézskeho rádu vznikol v roku 1113 v Jeruzaleme ako laický rehoľný špitáľnícky rád a existuje dodnes. Jeho hlavnou úlohou je v súčasnosti humanitárna pomoc a charita. Od roku 1834 sídli v Ríme. Jeho znakom je osemramenný kríž, ktorý predstavuje osem blahoslavenstiev. Maltézske rytieri sú známi aj pod názvom johaniti.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goeteho Univerzita Frankfurt

13. Úloha: 4. expozícia - majetky

Úloha

Vystavené sklenené exponáty pochádzajú z forgáčovskej sklárskej huty vo Velčiciach (v blízkosti obce Jelenec, okr. Zlaté Moravce). Okrem iného tento rod vlastnil aj manufaktúru na súkno v Haliči, parný mlyn v Lučenci či liehovar v Podrečanoch. Aké závody sa nachádzali priamo v gýmešskom panstve?

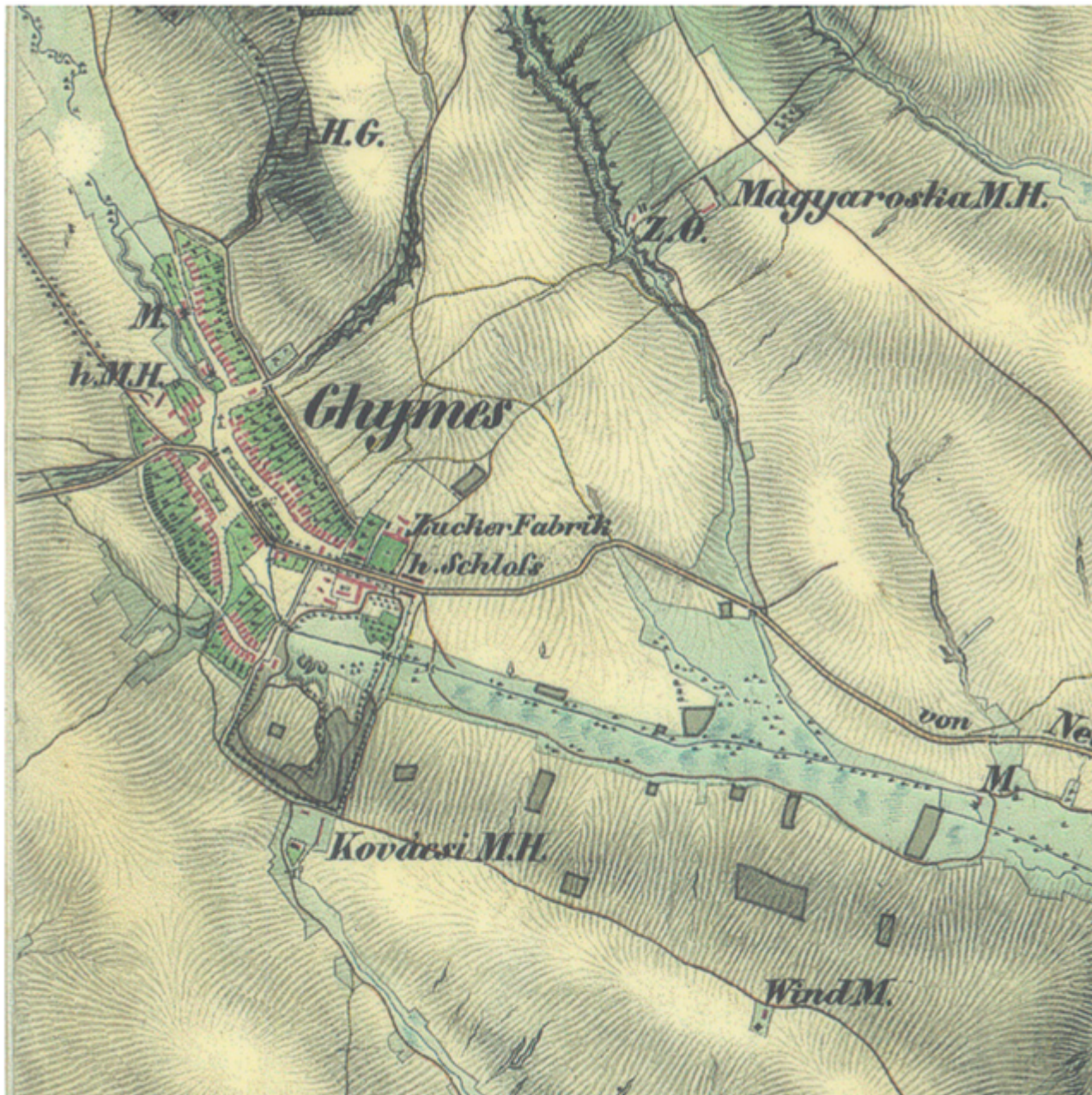
- A) ☐ oceliareň
- B) ☐ mlyn
- C) ☐ tehelňu
- D) ☐ cukrovar

Odpoveď:

- ☐ oceliareň
- ☐ mlyn
- ☒ tehelňu
- ☒ cukrovar

Ukážka riešenia:

Výrobňa tehál sa nachádzala severnejšie za obcou na ceste do Ladíc pri majeri zvanom Mod'oróška (Magyaroska). Okrem historických máp to dokazujú veľké plochy tehliarskeho odpadu v týchto miestach. Forgáčovci postavili na svojich gýmešských majetkoch viaceré veľké stavby, na ktorých boli použité tehly vyrobené v ich tehelniciach. Patrí k nim predovšetkým baroková prestavba hradu Gýmeš, výstavba Forgáčovského kaštieľa v Gýmeši alebo stavebné úpravy Kostola sv. Juraja v Kostoľanoch pod Tribečom Pavlom IV. Forgáčom (1677-1746) a Pavlom V. Forgáčom (1696-1759) v rokoch 1713-1755. Tehly Karola Forgácha (označenie CFK - Comes Forgách Karóly) nájdete dnes v nejednom jeleneckom dome. Cukrovar bol postavený v r. 1832 severne o kaštieľa. Údajne sa na jeho stavbu používali trámy z hradnej strechy.

Priemyselné výrobné areály v Gyímeši podľa mapy druhého vojenského mapovania z roku 1843. Schloßs. kaštieľ; Zucker fabrik. cukrovar; Magyaroska M.H. majer Mođoróška; Kovácsi M.H. Kováčov majer; M.H. majer; Z.O. tehliarska pec; M. mlyn; Wind M. veterný mlyn; H.G. kameňolom / (archív Hadtörténeti Intézet és Múzeum Budapest)

Nápoved' 1

S produktami jedného ste sa stretli v 2. miestnosti expozície

Nápoved' 2

Jeden zo závodov sa nachádzal severne oproti kaštielu (približne dnešný Styrcon).

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

14. Úloha: 4. expozícia - slávni Forgáchovci

Úloha

Na obrázku sa nachádza jediná dobová fotografia zachytávajúca interiér kaštieľa. Mal bohatú poľovnícku výzdobu, nakoľko jeho obyvateľ, Karol III. Forgách, bol náruživým poľovníkom, vďaka čomu precestoval svet. Zaoberal sa chovom vysokej zvery v tribečskom pohorí a založil tu zverník - prvý prírodný chov v krajine.

Aké zviera, ktoré sa tu bežne nevyskytovalo, priniesol v r. 1868 do Tribeču?

- A) ☐ daniela
- B) ☐ muflóna
- C) ☐ zebra
- D) ☐ jeleňa

Odpoveď:

- ☐ daniela
- ☒ muflóna
- ☐ zebra
- ☐ jeleňa

Ukážka riešenia:

Svoje plemenné muflóny si priniesol z frankfurtskej a bruselskej zoologickej záhrady. Umiestnil ich najprv do 6- hektárového zverníka pri Remitáži, neskôr ich presunul do zverníka danielov. O svojich úspechoch publikoval články v rôznych novinách (napr. Vadászlap). Pokúsil sa aj o chov divých moriek, avšak bol neúspešný.

Pred prelomom storočia kaštieľ zdobilo okrem iných trofejí aj 1056 parohov, ktoré boli priamo trofejami grófa. Značnú časť neskôr daroval Celoštátnemu združeniu lesníkov.

V lesníckej oblasti sa Karol III. zaoberal aj podnikateľskou činnosťou. Vlastnil lesnícky závod na spracovanie palivového dreva.

Karol III. Forgách bol pochovaný aj so svojim otcom v hrobke pri kostole v obci. Po zrušení cintorína pri kostole v r. 1974 sa aj pozostatky grófov presunuli na nový cintorín, kde majú spoločný náhrobný kameň. Hrobka bola prestavaná na dnešnú sakristiu.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Nápoved' 3

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goetheho Univerzita Frankfurt

15. Úloha: 4. expozícia - bonus

Úloha

V ukážke kníh sa nachádza knižka podpísaná pravdepodobne grófkou Margitou Révayovou, ktorú si zobral v r. 1910 posledný gýmešský Forgách, Karol V.

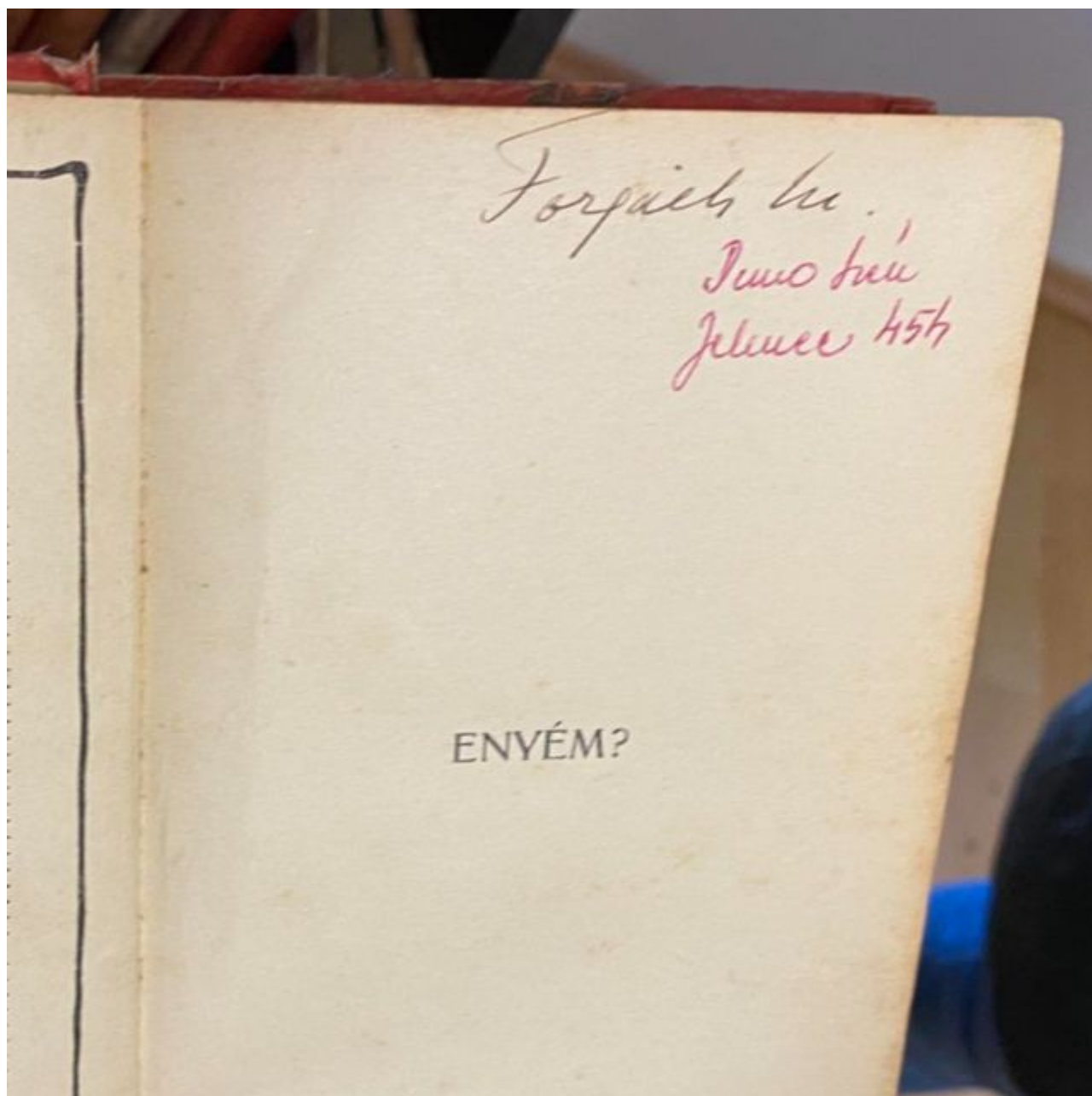
Skúste knižku nájsť a zistiť, z ktorého roku pochádza.

Odpoveď:

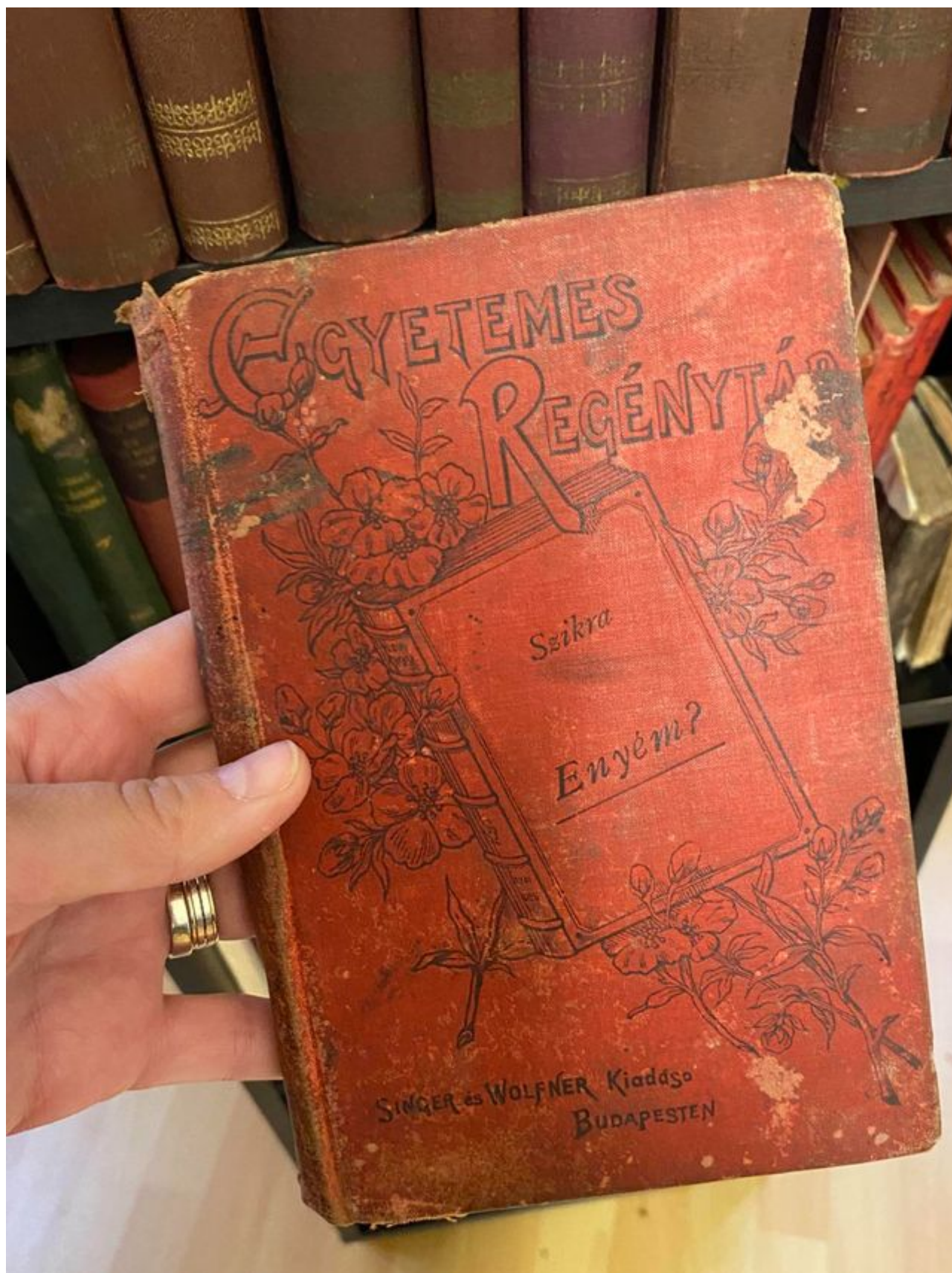
1906

Ukážka riešenia:

Knižka má názov *Môj?* a ide o ocenený román z roku 1906. Okrem iného podpisu môžeme na začiatku knižky nájsť podpis Forgách M.

Nápoved' 1

Nápoved' 2

Autor: Lenka Tábiová

PDF dokument vygenerovaný pomocou mathcitymap.eu, Pracovná skupina MATIS I, Goetheho Univerzita Frankfurt

Nápoved' 3